

Hodnocení diplomové práce Bc. Matěje Vaněčka Vliv pornografie na rozvoj nových technologií

Práce Matěje Vaněčka je bez nadsázky unikátní a její precizní zpracování z ní činí jak výborný zdroj informací, tak téměř detektivní příběh o vzájemném vlivu pornografie a nových technologií. Navíc, jak autor uvádí v úvodu, je zde patrná návaznost na jeho starší projekty a kontinuita jeho uvažování o této specifické problematice.

Informace, které předkládá, pocházejí buď z vlastního výzkumu, či ze seriózních zdrojů a jsou vyčerpávající – každá část práce je podložena přesvědčivými daty. Přitom závěry, ke kterým dospívá, jsou často v rozporu s tradovanými názory a různými populárně vědeckými články – jeden příklad za všechny, když zkoumá “válku formátů” prvních videokazet betamaxu a VHS, ukazuje, na základě vlastní přesvědčivé statistiky, že oproti tradovanému přesvědčení nešlo o cenu či kvalitu produktu (jak se dočteme například na Wikipedii), ale skutečně spíše o to, na jaké z videokazet byl vydáván pornografický materiál.

Na mnoha doložených příkladech ukazuje, že to byla právě pornografie, která podněcovala minimálně v průběhu druhé poloviny 20. století rozvoj a rozšíření nových technologií. Emblematickým případem je samozřejmě Internet a World wide web, jehož první placený obsah, tedy monetizaci a s tím spojené zásady bezpečnosti a ochrany uživatele, stejně jako rychlé připojení na síť přinesl právě pornografický průmysl. Zároveň jeho vliv zasáhl do právní oblasti, autor se zmiňuje například o vůbec první pojetí domény jako vlastnictví apod.

Základem práce jsou tedy analýzy konkrétních technologií, možná však nejzajímavější částí je oddíl 3.2 s názvem Mísení realit. Nejen, že zde se setkáváme s až lehce šokujícími tématy jako je pojetí sexu jako množiny dat přenášená informačními kanály, či třeba pornotopii. Velmi inspirativní je přesah do obecnější a abstraktnější roviny problému tělesnosti a jejích proměn skrze nové typy interakce člověka a stroje.

Práce na téma, které se týká pornografie, tedy společensky spíše nepřijatelné, jakkoli rozšířené oblasti, se mohla lehce zvrhnout ve vágní obhajobu pornografie jako motoru technologických změn, anebo rádobu převratný elaborát čerpající z originality námětu, ale nepřinášející nic nového. To však není případ této práce, která je, jak už jsem zdůraznila, podle mého názoru precizní, přínosná a minimálně v českém prostředí jedinečná.

Do další diskuse navrhuji několik otázek:

1. Proč právě pornografie podněcovala a podněcuje vývoj nových technologií, jaká její specifická vlastnost ji staví do této pozice?
2. Pokud pornografie proměnila nové technologie a uspíšila jejich vývoj, lze říci, že naopak i v lidské sexualitě došlo s příchodem nových médií a technologií k radikální změně? A jak by se případně dal popsat proces takové proměny? Dá se případně říci, že se proměnilo prožívání lidské tělesnosti?

Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji jako výbornou.

Dita Malečková

V Praze, 5. 9. 2012